

Nr 1775

av herr Johanson i Västervik

i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 111 angående regional utveckling och hushållning med mark och vatten.

Västerviks kommun utgör en region som av olika skäl - främst dåliga kommunikationer - varit i ett besvärande läge när det gällt att för nyetablering attrahera stora och livskraftiga industriföretag. Trots kommunens även i riksplanen accentuerade värden, i form av en relativt orörd natur och skärgård, är befolkningssiffrorna dalande. Lönerna är jämförelsevis låga. (Kalmar län benämns ibland som ett låglönelän.) Sysselsättningsvärigheterna är tidvis betydande och det kommunala skattetrycket är hårt (för närvarande totalt kr. 26:30 inklusive landstings- och kyrkoskatt).

I det nyligen upprättade Länsprogram 1970 för Kalmar län framhålls sammanfattningsvis att näringslivsutvecklingen i länet präglats av att sysselsättningen minskat inom jordbruket. Stadsnäringarna har emellertid inte byggts ut så snabbt att en nettoutflyttning från länet kunnat hindras. Följden har bl. a. blivit en svag utveckling av servicenäringarna. Karakteristiskt är även att industrin till stor del bestått av många små företagenheter. Länsstyrelsen understryker med all kraft behovet av en utveckling av näringslivet i Kalmar län.

För Västerviks kommuns del må nämnas att kommunens folkmängd på ett år minskat från 42 322 till 42 078 invånare. Såvitt man i dag vet har inte trenden på något avgörande sätt ändrats. Utvecklingen kan synas oroande, särskilt om man betänker att länsprogrammets befolkningsprognos för samma tidpunkt har siffran 42 663. Från 1970 till 1971 var minskningen 341 personer. Siffrorna understryker - trots att någon stor arbetsnedläggelse ej förekommit - att allt inte är välbeställt när det gäller sysselsättningsläget.

I riksplaneskissen framhålls att tillkommande industri i största utsträckning skall lokaliseras utanför de tre storstadsområdena och i första hand till orter där en industriell tillväxt är önskvärd från regionalpolitiska synpunkter. Om de regionalpolitiska målen i länsprogrammet skall nås krävs åtgärder både från kommunens och statsmakternas sida (länsprogrammet upptager för år 1980 en befolkningssiffra av 45 000).

Riksplanen utgår ifrån att norra Smalands kustområden skall hållas fria från miljöstörande industri. Det finns ingen som på allvar vill bestrida att man i all möjlig mån skall ta till vara de omistliga värden som ligger i en oförstörd miljö. I Västerviksregionen har man också haft blicken öppen för detta. Som ett exempel kan nämnas, att Västerviks kommun för perioden 1970-1974 fattat investeringsbeslut i fråga om reningsan-

läggningar, uppgående till inte mindre än drygt 43,5 miljoner i runt tal, netto efter statsbidrag ca 30,7 miljoner kronor. Riksplanens slutsatser beträffande Västerviksregionen som ett område för rekreation och rörligt friluftsliv syns oss dock väl kategoriska. Riksplanens utformning måste rimligen överensstämma med sådana regionalpolitiska överväganden som syftar till att stärka denna landsändas näringsliv. Västerviks kommun är en av södra och mellersta Sveriges till ytan största (en landareal om drygt 1 800 kvadratkilometer). Där borde kunna ges möjligheter att undantagsvis medge en lokalisering även av en industri som i dag är eller uppfattas som miljöstörande. I varje fall kan det ifrågasättas om möjligheten bör kategoriskt avvisas.

Observeras bör även de positiva effekter för en kommun som ligger däri att annan företagsamhet gärna åtföljer de i riksplaneutredningen studerade industrityperna. Ändrad teknik m. m. kan medföra att vad som i dag bedöms vara miljöstörande industri kan från denna synpunkt vara acceptabel i framtiden, varför det kan föreligga skäl att räkna med markreserver för dessa industrityper även inom norra Smålands kustområde. Det är också ovisst hur en utbyggnad av befintliga anläggningar av de studerade industrityperna bedöms. Inom Västerviks kommun finns exempelvis skogsindustri (sågverk, massafabrik, pappersbruk) och stålmanufakturverk, vilka industrier ryms inom gällande planering. En utbyggnad av dessa industrier i sådan omfattning att utbyggnaden blir att jämföra med nyetablering måste rimligen vara acceptabel för att regionens näringsliv inte skall stagnera. Om utveckling av befintliga anläggningar kan accepteras, syns även en viss nylokalisering böra vid givet tillfälle kunna komma i fråga. Det kan vara skäligt att lagstiftningen utformas så att inte hela kustområdet i norra Småland undantas från etablering av studerade industrityper. Utredningen (Hushållning med mark och vatten) anger exempelvis en djuphamnsmöjlighet i norra Smålands kustområde. Frågan härom bör hållas levande och industrilokalisering alltså kunna medges i anslutning till en sådan eventuell hamn. Man måste få antaga att kommunernas beslutsfattare har den grad av insikt att de inte med öppna ögon medverkar till att kommunens oersättliga miljö- och naturvärden spolieras.

Med stöd av vad som ovan anförts hemställs

att riksdagen beslutar att industri med begränsad nedsmutnings-effekt kan provas bli lokaliserad till sådan del av Kalmar läns kustområde som på grund av oläglighet icke kan beräknas tas i anspråk för bad- eller friluftsverksamhet.

Stockholm den 16 november 1972

ERIC JOHANSON (s)

i Västervik